

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK.

A R R E S T

**nr. 183.578 van 29 mei 2008
in de zaak A. 164.487/IX-4978.**

In zake : Julie NOENS,
die woonplaats kiest bij
advocaat F. LANDUYT,
kantoor houdende te BEERNEM,
Bloemdalestraat 147

tegen :

de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de minister van Justitie,
die woonplaats kiest bij
advocaat I. DE VROE,
kantoor houdende te GENT,
Begijnhoflaan 73.

D E R A A D V A N S T A T E, IXe K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat Julie NOENS op 18 juli 2005 heeft ingediend om de nietigverklaring te vorderen van de beslissing van 19 mei 2005 van de minister van Justitie houdende de weigering van verzoeksters vraag tot naamsverandering van NOENS naar VAN HOORN;

Gezien de regelmatig gewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag opgemaakt door adjunct-auditeur A. VAN STEENBERGE;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de laatste memorie van de verzoekster;

Gelet op de beschikking van 22 februari 2008 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 17 maart 2008;

Gehoord het verslag van staatsraad D. MOONS;

Gehoord de opmerkingen van advocaat F. LANDUYT, die verschijnt voor de verzoekster, en van advocaat I. DE VROE, die verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het andersluidend advies van eerste auditeur-afdelingshoofd W. VAN NOTEN;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973,

OVERWEEGT WAT VOLGT :

Over de gegevens van de zaak.

1. De gegevens van de zaak kunnen worden samengevat als volgt :

1.1. De verzoekster werd te Oostende geboren op 21 april 1980 als Julie VAN HOORN in een overspelige relatie a patre tussen Henri NOENS en Michèle VAN HOORN.

Bij notariële akte van 10 december 1981, bekrachtigd bij vonnis van 17 juni 1982 van de jeugdrechtbank te Brugge, waarvan het beschikkend gedeelte werd overgeschreven in de registers van de burgerlijke stand op 21 oktober 1982, werd de verzoekster geadopteerd door haar moeder.

1.2. De moeder van de verzoekster overleed op 18 maart 1985 en de grootmoeder langs moederszijde werd aangesteld als testamentaire voogd, wat werd bekrachtigd in de familieraad van 5 september 1985.

1.3. De verzoekster werd door Henri NOENS erkend bij akte verleden door de ambtenaar van de burgerlijke stand op 5 november 1990. Bij vonnis van de rechtbank van eerste aanleg te Brugge van 25 juni 1991 werd de erkenningsakte gehomologeerd. Deze erkenningsakte heeft uitwerking vanaf 12 februari 1991.

1.4. Op 20 september 1991 heeft de vader een verklaring afgelegd dat zijn dochter zijn naam zou dragen. De toenmalige naam van de verzoekster, VAN HOORN, werd gewijzigd in NOENS, haar huidige naam.

Vanaf de erkenning door haar vader tot de leeftijd van achttien jaar woonde de verzoekster bij haar vader.

1.5. Op 25 februari 2004 diende de raadsman van de verzoekster een aanvraag in tot wijziging van haar naam NOENS in VAN HOORN waarbij naar familiale redenen wordt verwezen, die in punt 1.6. worden uiteengezet.

1.6. In het kader van het onderzoek waarmee de procureur-generaal bij het hof van beroep te Gent is belast, wordt de verzoekster verhoord door de lokale politiezone Maldegem. Blijkens het proces-verbaal van verhoor van 12 mei 2004 geeft zij volgende toelichting :

"Mijn familienaam is van bij mijn geboorte tot ik elf jaar oud was Van Hoorn geweest.

Ik heb nooit echt contact gehad met mijn natuurlijke vader Henry Noens tot de leeftijd van negen jaar.

Ik woonde toen bij mijn grootmoeder Devettere Maria. Dit na het overlijden van mijn moeder. Vanaf de leeftijd van negen jaar was er meer contact met M(N)oens Henry omdat deze de voogdij over mij wou.

Toen ik elf jaar oud was werd ik door M(N)oens Henry erkend en moest ik in zijn gezin gaan wonen. Ik kreeg toen ook de naam Noens. Ik voelde echter geen liefdevolle band met Noens Henry en dit bleef zo tot ik op 18-jarige leeftijd het gezin kon verlaten.

Ik kreeg met ouder te worden steeds meer de overtuiging dat Noens Henry mij enkel bij hem had genomen met de bedoeling om zo de hand te kunnen leggen op de erfenis die mijn moeder mij heeft nagelaten. Dank zij mijn grootmoeder is hem dit niet gelukt.

Ik heb mij nooit een dochter gevoeld van Noens Henry en hij heeft zich ook nooit als een vader gedragen.

Een hechte affectieve band heb ik enkel gehad met mijn moeder en grootmoeder.

Gezien mijn naam van Van Hoorn op 11-jarige leeftijd gewijzigd werd in Noens zonder dat ik daar enige zeggenschap in had wens ik nu deze wijziging ongedaan te maken en terug mijn oorspronkelijke naam Van Hoorn aan te nemen.

Dit is voor mij emotioneel van groot belang als eerbetoon aan mijn moeder en grootmoeder die beiden overleden zijn. Ik weet niet of mijn vader Noens Henry bezwaar zal hebben tegen de naamsverandering. Ik vermoed van wel gezien hij in het verleden alles gedaan heeft om mij het leven zuur te maken."

Uit het proces-verbaal van verhoor van 3 augustus 2004 van Henry NOENS blijkt dat deze zich verzet tegen het verzoek tot naamsverandering. Volgens de vader steunt het verzoek op geen enkele geldige reden, en is het enkel ingegeven door de bedoeling om hem te kwetsen.

1.7. De eerste substituut-procureur des Konings van het parket van Gent brengt een gunstig advies uit. De procureur-generaal bij het hof van beroep te Gent verleent op 10 februari 2005 een ongunstig advies, omdat de verzoekster niet het bewijs naar voor brengt van de aantijgingen betreffende het feit dat de erkenning gemotiveerd was door eigen financiële belangen, betreffende de afwezigheid van genegenheid, betreffende een voor haar vijandige houding en omdat de vaderlijke afstamming niet ter discussie staat. In het advies wordt opgemerkt dat de erkenning door Henry NOENS destijds ongeldig gebeurd was omdat onder gelding van het toenmalige artikel 335, § 2, van het Burgerlijk Wetboek de toestemming van de echtgenote was vereist. Deze werd bij de erkenning van de verzoekster niet gegeven door de echtgenote van Henry NOENS, met name mevrouw Georgette VERGOOTE. Evenwel is de procureur-generaal van oordeel dat een procedure tot vernietiging van deze akte voor een rechtbank weinig kans op succes heeft, gelet op de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof in verband met voormelde bepaling van het Burgerlijk Wetboek.

1.8. Met een nota van 3 mei 2005 stelt de dienst Naamsveranderingen van de Federale Overheidsdienst Justitie aan de minister voor om de naamsverandering te weigeren.

1.9. Met een per post aangetekend schrijven van 19 mei 2005 wordt aan de verzoekster kennis gegeven van de door de minister genomen weigeringsbeslissing. Die beslissing luidt als volgt:

"Onder verwijzing naar de in rubriek vermelde zaak heb ik de eer U mede te delen dat het toekennen van een naamsverandering krachtens de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en voornamen, onderworpen is aan strikte voorwaarden.

Gelet op het principe van de vastheid van naam kan de naamsverandering slechts uitzonderlijk door Z.M. de Koning worden toegestaan en op voorwaarde dat het verzoek gesteund is op behoorlijk bewezen ernstige redenen; bovendien mag de gevraagde naam geen aanleiding geven tot verwarring en de verzoeker of derden niet (...) schaden (artikel 3, lid 2, van vermelde wet).

Tot slot wens ik te preciseren dat de toelating om van naam te veranderen wettelijk beschouwd wordt als een gunst verleend aan betrokkene en niet als een recht voor deze laatste.

Na een grondig onderzoek van uw dossier moet ik U tot mijn spijt mededelen dat er in uw geval geen afdoende ernstige motieven in de zin van bovenvermelde wet voorhanden bevonden zijn om aan Z.M. de Koning voor te stellen U toelating te verlenen uw naam te veranderen in die van 'Van Hoorn', mede in acht genomen het principe van de vastheid van naam, waarvan slechts om gewichtige redenen kan afgeweken worden; en gelet op het verzet van uw vader.

De naam wordt verkregen op de door de wet opgelegde wijze (dit is in regel op grond van afstamming), hij kan niet vrij gekozen worden.

Er wordt niet aangetoond dat een naamsverandering uw belang zou dienen, noch dat de huidige naam U speciale hinder of nadeel zou berokkenen.

Een procedure tot naamsverandering op basis van de wet van 15.05.1987 is louter administratief en doet geen afbreuk aan de afstammingsband tussen vader en kind."

Dit is de bestreden beslissing.

Ten gronde.

2.1. In een enig middel voert de verzoekster de schending aan van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen en van de artikelen 2 en 3 van de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en voornamen. De formele motivering is een substantieel vormvoorschrift dat een waarborg vormt voor de burger die op zodanige wijze kennis neemt van al de elementen die aan de basis liggen van de beslissing en van de draagwijdte ervan. Het is eveneens een waarborg voor de goede werking van het gerechtelijk apparaat.

De verzoekster stelt dat overeenkomstig artikel 3 van de wet van 15 mei 1987 de Koning de naamsverandering uitzonderlijk kan toestaan indien hij van oordeel is dat het verzoek op ernstige redenen steunt en dat de gevraagde naamswijziging geen aanleiding geeft tot verwarring en de verzoekster of derden niet kan schaden. De wet beperkt die bevoegdheid niet tot het wijzigen van belachelijke of afschuwelijke namen, maar verleent een ruime beoordelingsbevoegdheid betreffende de ernst van de aangevoerde motieven en de onschadelijkheid van de aangevraagde naam. De verzoekster stelt duidelijk in haar aanvraag te hebben aangetoond dat zij met haar natuurlijke vader en familie geen enkele band heeft, en dat er enkel ruzie en antipathie heerst. Er kan volgens haar geen sprake zijn van verwarring aangezien de verzoekster oorspronkelijk VAN HOORN heette. Het is pas toen de verzoekster elf jaar was dat zij door erkenning door haar natuurlijke vader de naam NOENS kreeg. De naamswijziging is, nog steeds volgens de verzoekster, niet wettig gebeurd omdat de echtgenote van haar natuurlijke vader, die haar toestemming moest geven voor de erkenning van de verzoekster, dit niet heeft gedaan. Als gevolg van de onwettigheid van de erkenning is ook de naamsverkrijging NOENS niet wettig. De verzoekster vraagt niets meer of minder dan de rechtzetting van een administratieve fout. Het bestreden besluit aanvaardt geen van deze ernstige redenen en verwijst enkel naar het verzet van de

natuurlijke vader. Dit laatste is evenwel geen wettig criterium. Bovendien is, volgens de verzoekster, de weigering van de vader enkel ingegeven door rancune tegen zijn dochter waarmee hij in onmin leeft.

2.2. De verwerende partij antwoordt dat de procedure van naamsverandering er niet op gericht is om emotionele conflicten op te lossen, en dat deze geen afdoende gewichtige redenen vormen om een naamsverandering toe te staan. Volgens de verwerende partij laat de verzoekster ten onrechte uitschijnen dat haar vraag tot naamsverandering in wezen de rechtzetting is van een administratieve fout. De wet vereist geenszins de instemming van de echtgenote met de erkenning van een overspelig kind. Verder stelt de verwerende partij dat de eis van formele motivering de overheid niet verplicht om op elk argument van een verzoekende partij tot naamsverandering te antwoorden. De bestreden weigeringsbeslissing is gesteund op voor de verzoekster kenbare motieven die zowel in feite als in rechte aanvaardbaar zijn. De familienaam wordt naar Belgisch recht niet vrij gekozen. Nog steeds volgens de verwerende partij stelt de parlementaire voorbereiding dat de onveranderlijkheid van de naam de regel is en de naamsverandering de uitzondering. De familienaam is niet enkel een individuele kwestie, maar ook een middel van sociale identificatie en verdient daarom bijzondere bescherming.

2.3. In haar memorie van wederantwoord stelt de verzoekster dat haar moeder niets deed om het kind erkend te krijgen. Zij vorderde enkel alimentatie van de vermoedelijke vader, wat een andere vordering is dan de erkenningsvordering. Pas toen de vader definitief veroordeeld was om te betalen, ging hij over tot de erkenning van het kind met als doel om het kind in zijn gezin op te nemen zodat hij niet langer alimentatie moest betalen. De verzoekster herhaalt dat er geen sprake kan zijn van verwarring aangezien zij vóór haar elfde jaar de naam VAN HOORN droeg. In verband met de onwettigheid van de erkenning verwijst de verwerende partij naar rechtsleer van het jaar 2000, maar vergeet zij, volgens de verzoekster, dat de erkenningsprocedure dateert van 1990-1991 onder de gelding van de oude wet.

2.4.1. Luidens artikel 2 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen moeten de individuele bestuurshandelingen uitdrukkelijk worden gemotiveerd. De beslissing die aan de betrokkene wordt meegedeeld, moet niet enkel het dictum bevatten, maar eveneens de redenen op grond waarvan de beslissing werd genomen. Deze verplichting heeft evenwel een meer beperkte draagwijdte dan de motiveringsverplichting die geldt voor jurisdictionele beslissingen, zoals bepaald in artikel 149 van de Grondwet. In

de beslissing moet niet op elk argument dat door de betrokkene wordt aangevoerd, afzonderlijk worden geantwoord. Het volstaat dat de beslissing duidelijk de redenen doet kennen die haar verantwoorden.

Artikel 3 van de genoemde wet bepaalt dat de opgelegde motivering in de akte de juridische en feitelijke overwegingen moet vermelden die aan de beslissing ten grondslag liggen. Deze motivering moet afdoende zijn. Dit laatste betekent dat de motivering pertinent moet zijn, wat inhoudt dat de motivering duidelijk met de bestreden beslissing moet te maken hebben, en dat zij draagkrachtig moet zijn, wat betekent dat de aangehaalde redenen moeten volstaan om de beslissing te dragen. De betrokkene moet in de hem aanbelangende beslissing de motieven kunnen lezen op grond waarvan ze werd genomen zodat hij kan nagaan of de overheid is uitgegaan van gegevens die in rechte en in feite juist zijn, of zij die correct heeft beoordeeld, en of zij op grond daarvan in redelijkheid tot haar beslissing is kunnen komen. De motivering moet de betrokkene in staat stellen om met kennis van zaken te oordelen of het zinvol is de beslissing met een annulatieberoep te bestrijden.

2.4.2. Artikel 3, tweede lid, van de wet van 15 mei 1987 betreffende de namen en voornamen, waarnaar de bestreden beslissing verwijst, bepaalt onder meer dat de Koning de naamsverandering uitzonderlijk kan toestaan indien hij van oordeel is dat het verzoek op ernstige redenen steunt.

Uit de bestreden beslissing blijkt dat de afwijzing van het verzoek tot naamswijziging te dezen steunt op het ontbreken van ernstige redenen, in de zin van artikel 3, tweede lid, van de genoemde wet van 15 mei 1987.

Door de verzoekster werd uitvoerig geargumenteed waarom zij meende ernstige redenen te kunnen aanvoeren. Zij wees met name op het feit dat zij tot aan haar elfde jaar reeds de naam VAN HOORN droeg, dat die naam veranderd is in NOENS, nadat zij bij haar vader was gaan wonen, en dat er geen enkele affectieve band bestaat met haar vader, terwijl die er wel was met haar moeder en haar grootmoeder van moederszijde. De bestreden beslissing rept met geen woord over die omstandigheden, en beperkt zich ertoe vast te stellen dat geen afdoende ernstige motieven voorhanden zijn. Aldus bestaat de motivering uit een loutere stijlformule, die aan de verzoekster niet duidelijk maakt waarom de door haar ingeroepen redenen niet als voldoende ernstig beschouwd worden.

In zoverre het middel de schending aanvoert van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, is het gegrond.

**OM DIE REDENEN
BESLIST DE RAAD VAN STATE :**

Artikel 1.

Vernietigd wordt de beslissing van 19 mei 2005 van de minister van Justitie houdende de weigering van verzoeksters vraag tot naamsverandering van NOENS naar VAN HOORN.

Artikel 2.

De kosten van het beroep tot nietigverklaring, bepaald op 175 euro, komen ten laste van de verwerende partij.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op 29 mei 2008, door de IXe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	P. LEMMENS,	kamervoorzitter,
	A. VANDENDRIESSCHE,	staatsraad,
	D. MOONS,	staatsraad,
Mevr.	V. WAUTERS,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

V. WAUTERS.

P. LEMMENS.